

Koštšei Kuolematon

Koštšei Kuolematon on Venäjän kansansatujen oudoimpia ja myös epämiellyttävimpiä hahmoja. Hän uskoo, ettei häntä voi tappaa, koska hänen ”kuolemansa” tai ”sielunsa” ei ole hänen omassa ruumiissaan vaan piilossa jossakin muualla, tavallisesti munan tai kiven sisällä tai jossakin kaukaisessa luoksepääsemättömässä paikassa, kuten esimerkiksi saarella keskellä aavaa merta.

Monien kansojen, niin myös venäläisten, kansanrunoudessa muna on elämän symboli, sillä se on naaraspuolinen solu, josta tulevan ihmisen tai eläimen sikiö muotoutuu. Lintujen muniin, jotka ovat niin hauraita ja särkyväisiä ja sisältävät silti uutta elämää, suhtauduttiin kunnioittavasti ja niitä annettiin lahjaksi tietyissä juhlatilaisuuksissa, kuten lapsen syntymän yhteydessä.

Kristillisenä aikana munat ovat pitkään olleet traditio-naalinen pääsiäislahja, ja siihen tarkoitukseen ne yleensä väritettiin ja koristeltiin. Munien sanottiin kuvaavan Kristuksen heräämistä uuteen elämään ristiinnaulitsemisen jälkeen. Varsinkin Venäjällä tämä tapa oli laajalle levinnyt. Rikkaat vaihtoivat munia, jotka oli tehty kallisarvoisista materiaaleista, ja köyhä kansa maalasi puisia munia tai värjättyjä kananmunia, tapa joka vielä tänä päivänäkin on laajalle levinnyt.

Monien myyttien mukaan maailmankaikkeus syntyi munasta. Suomalaisissakin kansantarinoissa, joissa on paljon yhteistä venäläisten kanssa, kerrotaan kuinka sotka muni munan pienelle saarenkumpareelle, ennen ajanlaskua merestä nousseelle. Muna vierähti veteen ja särkyi. Sen alapuoliskosta muotoutui maa, yläpuoliskosta taivas.

Muna, joka kätkee sisäänsä Koštšein kuoleman, on jäniksen vatsassa olevan sorsan sisällä. Jäniskin on tekemisissä munien kanssa. Eastre, muinainen saksilaisten jumalatar, jonka juhlaa vietettiin ennen kevään tervetuliaisiksi ja luonnon uudelleen heräämisen kunniaksi ja jonka pääsiäinen syrjäytti, piti erityisesti jäniksistä. Saksassa pikkulapsille kerrottiin että heidän koristellun pääsiäismunansa toi pääsiäisjänis.

Elipä ennen muinoin tsaari, jolla oli yksi poika. Kun lapsen hoitajat tuudittivat häntä uneen, he sanoivat:

”Tuuti, tuuti tsaarinpoika Ivan, kyyhkyläinen. Kun vartut, saat puolisosksi kauniin neidon. Hänen nimensä on Vasilisa Kirbitevna ja hän asuu korkeassa tornissa seitsemän meren tuolla puolen ja yhdeksän maan takana.”

Kun tsaarinpoika oli viisitoistavuotias, hän pyysi isältään, että saisi lähteä etsimään morsiantaan. Hänen isänsä vastusteli, koska poika oli vielä nuori, mutta Ivan vakuutti hänelle, ettei hänen vaatimuksensa ollut tuulesta temmattu, sillä hän muisti hoitajiensa lupaukset lapsuusvuosiltaan. Tsaari antoi lopulta hänelle siunauksensa ja teki tietäväksi koko valtakunnassaan, että hänen poikansa oli etsimässä itselleen puolisoa.

Matkoillaan tsaarinpoika tuli erääseen kaupunkiin. Hän jätti hevosensa vietäväksi talliin ja lähti jalkaisin jatkamaan matkaa. Tultuaan pääaukiolle hän näki miestä ruoskittavan.

”Miksi tuota miestä rangaistaan?” hän kysyi väeltä.

”Koska hän on velkaa rikkaalle tukkukaupiaalle kymmenentuhatta ruplaa”, hänelle vastattiin, ”eikä hän ole maksanut velkaansa määräpäivään mennessä. Kukaan ei halua maksaa hänen puolestaan, sillä sanotaan, että joka niin tekee, saa osakseen suuren onnettomuuden: Koštšei Kuolematon ottaa hänen vaimonsa.”

Tsaarinpoika mietti ankarasti. Hän kuljeskeli hetken katuja pitkin ja tuli lopulta takaisin aukiolle, missä hän näki miestä yhä hakattavan. Tsaarinpoika Ivanin kävi miestä sääliksi. ”Itse asiassa”, hän sanoi itsekseen, ”minulla ei ole vaimoa, niin ettei minulla ole mitään menetettävääkään.”

Hän maksoi kymmenentuhatta ruplaa ja suuntasi askeleensa takaisin asunnolleen. Hänen kävellessään kadulla hänen pelastamansa mies juoksi hänen peräänsä ja sai hänet kiinni.

”Kiitoksia, että pelastit minut, tsaarinpoika Ivan”, hän sanoi. ”Mutta jollet olisi auttanut minua, et olisi koskaan löytänyt morsiantasi. Nyt on minun vuoroni auttaa sinua. Osta minulle ensinnä hevonen ja satula.”

Ivan suostui ja tehtyään ostokset hän kysyi miehen nimeä. ”Minua kutsutaan Bulat Urheaksi”, mies sanoi.

Ratsastettuaan jonkin matkaa he tulivat maahan, joka oli seitsemän meren ja yhdeksän maan takana. Bulat selitti mitä heidän piti tehdä. Tsaarinpoika Ivanin oli ostettava kananpoikia, sorsia ja hanhia ja annettava pais-
taa ne sillä välin kun Bulat koettaisi siepata Vasilisan.

”Joka kerta kun tulen tänne takaisin”, Bulat

määräsi, ”sinun on annettava lautaselleni pais-
tetun linnun siipi.”

Sitten Bulat lähestyi korkeata tornia, jossa Vasilisa istui. Herättääkseen Vasilisan huomion hän heitti pikkukiviä rapisemaan tornin kullatulle katolle.

”Herätys!” hän huusi juosten takaisin Ivanin luokse. ”Anna minulle nopeasti kanansiipi!”

Ivan leikkasi oikean siiven ja pani sen lautaselle. Bulat kiirehti takaisin tornin luo.

”Hyvää päivää, Vasilisa Kirbitevna”, hän sanoi. ”Tsaarinpoika Ivan lähettää terveisensä ja pyytää minua antamaan sinulle tämän kananpojan.”

Tsaarintytär oli niin hämmästynyt tästä oudosta tapauksesta ettei pystynyt puhumaan. Bulat oli vastaavinaan hänen puolestaan: ”Voiko tsaarinpoika Ivan hyvin? Kiitos, kyllä voi. Älä nyt seistä toljota siinä, Bulat. Ota tämä avain, avaa huoneeni pikku kaappi ja ota toki lasillinen votkaa terveydeksesi.”

Sitten Bulat juoksi Ivanin luo ja pyysi sorsan oikeata siipeä lautaselleen. Hän palasi tornin luo, tarjosi Vasilisalle sorsapaistia ja vastasi itse hänen puolestaan samoin kuin aikaisemminkin.

Kolmannen kerran hän tuli Ivanin luo ja pyysi hanhen siipeä. Kun Bulat tällä kertaa tuli oudon lahjansa kanssa, Vasilisa otti avaimensa, avasi pikku kaappinsa ja otti esiin – pikku lasillisen votkaa. Kun hän kumartui ikkunasta ulos ojentaakseen lasin Bulatille, tämä tarttui häntä oikeasta kädestä, veti hänet sievästi alas tornista, asetti hänet tsaarinpoika Ivanin hevosen selkään, ja kaikki kolme pyyhälsivät pois niin nopeasti kuin hevoset pystyivät laukkaamaan.

Aamulla, kun Vasilisan isä tsaari Kirbit havaitsi mitä tornissa oli tapahtunut ja että hänen tyttärensä oli siepattu, hän oli hyvin vihainen ja vaati heti miehiään lähtemään takaa-ajoon.

Urheat nuorukaiset olivat tsaarintyttären kanssa jo jonkin matkan päässä, kun Bulat luiskautti sormuksen sormestaan ja väitti kadottaneensa sen.

”Minun täytyy ratsastaa takaisin sitä etsimään”, hän sanoi.

Vasilisa koetti estellä häntä. ”Älä jätä meitä”, hän pyysi tarjoten Bulatille vastineeksi sormusta jonka Ivan oli antanut hänelle. Bulat otti sen mutta vastasi: ”Oma sormukseni on korvaamaton. Äitini antoi sen minulle ja käski pitää aina sormessa ja ajatella häntä. Minun täytyy löytää se.”

Bulat kääntyi takaisin ja ratsasti samaa tietä